

Синій Вир

Регіональний еколого-освітній часопис

Озеро Синевир - водно-болотне угіддя міжнародного значення (Рамсарська конвенція)

Озеро Синевир - одне із семи природних чудес України

Газету засновано 21 березня 2001 року

Лютий 2025 р.

№ 2 (370)

НПП «СИНЕВИР» - ПЕРЕМОЖЕЦЬ КОНКУРСУ

**МІЖНАРОДНИХ ПРОЄКТІВ У
РАМКАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ
ПРОГРАМИ INTERREG VI-A
NEXT УГОРЩИНА –
СЛОВАЧЧИНА – РУМУНІЯ –
УКРАЇНА**

Національний природний парк «Синевир» протягом двох років буде реалізовувати міжнародний проєкт під назвою «Запровадження моніторингу водно-болотних угідь міжнародного значення в Карпатському регіоні» (WeVaRe). Партнерами проєкту є: Ужгородський національний університет, словацький національний природний парк «Полоніни», Інститут високогірної біології Жилінського університету, румунський НПП «Марамурешські гори» та Технічний університет Клуж-Напока.

Проєкт спрямований на системний аналіз явищ деградації водно-болотних угідь міжнародного значення, що розташовані на природоохоронних територіях у транскордонному регіоні України, Румунії та Словаччини. Одним із ключових аспектів дослідження є вивчення екологічного стану озера Синевир, змін його водного режиму, складу флори і фауни, а також впливу антропогенних факторів.

Озеро Синевир є одним із найбільш загадкових природних утворень в Україні, розташоване в НПП «Синевир». Воно знаходиться на висоті 989 метрів над рівнем моря, має площу водного дзеркала до 7,7 га, а його найбільша глибина сягає 24 метрів. Озеро вважається одним із найкрасивіших і наймістичніших куточків Карпат, а його історичне походження ов'яне легендами та загадками.

Синевир – це не просто водойма, а справжній природний шедевр, сповнений краси та загадковості. Його історія поєднує у собі як наукові пояснення, так і романтичні легенди, які приваблюють туристів з усього світу.

закінчення на 3 стор.

100 ДНІВ ДОПОМОГИ ТВАРИНАМ: АДАПТАЦІЯ ТА УТРИМАННЯ

У листопаді минулого року на території Квасовецького природоохоронного науково-дослідного відділення (ПНДВ) НПП «Синевир» було створено Реабілітаційний центр диких тварин (РЦДТ) «Квасовець». Його основна мета – допомога тваринам, які постраждали від людської діяльності, травм або природних факторів, з подальшим випуском їх в дику природу.

Центр займає площу 3,67 га, яка поділена на окремі вольєри для різних видів тварин. Найбільша секція, площею 2,7 га, призначена для утримання оленів благородних. Інший великий вольєр площею 0,97 га став домівкою для козуль європейських. Крім того, на території центру зведено спеціальний модульний вольєр для рисі євразійської, загальна площа якого становить 144 м².

Сьогодні Реабілітаційний центр для диких тварин «Квасовець» став домівкою для кількох видів копитних тварин. Зараз у центрі мешкають:

- олень благородний – 4 особини (2 самки, 2 самці);
  - козуля європейська – 1 самець;
  - лань – 2 особини (самець і самка).
- За сто днів перебування у центрі

тварини добре адаптувалися до присутності людей. Вони не демонструють страху перед відвідувачами, а інколи навіть проявляють зацікавленість, особливо під час годування. Це свідчить про успішне звикання до умов напіввільного утримання.

Раціон мешканців центру включає сіно, зернові злаки, а також фрукти та овочі, що забезпечує їм необхідні поживні речовини для здорового розвитку. Фахівці центру ретельно контролюють харчування та загальний стан тварин.

На сьогодні всі тварини, які перебувають у вольєрі, почувають себе добре. Завдяки належному догляду та збалансованому харчуванню, вони зберігають активність і демонструють природну поведінку. РЦДТ «Квасовець» продовжує свою роботу з метою підтримки та збереження диких тварин у природних умовах.

Створення центру є важливим кроком у збереженні популяції диких тварин Карпат, особливо тих, які зазнали негативного впливу від браконьєрства, травм чи інших факторів. Завдяки належним умовам утримання,

ветеринарному догляду та поступовій адаптації, тварини матимуть можливість повернутися до природного середовища або отримати безпечне місце для подальшого життя.

Реабілітаційний центр «Квасовець» також слугуватиме науково-дослідною та освітньою платформою для вивчення поведінки диких тварин та екологічної просвіти серед населення. Професійна та вміла робота фахівців подібних центрів є важливим напрямом у справі охорони природи та підтримки екосистемного балансу регіону.

Тетяна НІРОДА,
наукова співробітниця

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ВОДНО-БОЛОТНИХ УГІДЬ У НПП «СИНЕВИР»

Водно-болотні угіддя є одними з найцінніших екосистем на Землі. Вони виконують важливі екологічні, економічні та соціальні функції, такі як збереження біорізноманіття, регулювання водного балансу, поглинання вуглецю та підтримка життя багатьох видів рослин і тварин. Побуває така думка, що існування водно-болотних угідь – це основне середовище, яке сприяло розвитку життя на Землі. Водно-болотні угіддя займають близько 6% суші і поглинають більшу частину вуглекислого газу ніж ліси. Вважається, що вода на болотах є чистішою як в озерах бо оновлюється кожні п'ять років, тоді як в озерах - через 17 років. В Україні знаходиться 50 водно-болотних угідь міжнародного значення, площа яких сягає 930 тисяч гектарів. Цей вид біотопу є важливим не тільки в господарських галузях для людини, а й слугує як стабілізуючий фактор біосфери в цілому.

Рамсарською Конвенцією зазначається, що водно-болотні угіддя можуть включати прибережні зони які прилягають до водно-болотних угідь - острови або інші природні утворення розташовані глибше ніж шість метрів під час відпливу і знаходяться в середині угіддя. На сьогодні відзначають п'ять типів водно-болотних угідь: морські – з прибережними і кораловими рифами; лиманні включаючи припливні болота; озерні – всі заболочені ділянки пов'язані з озерами; річкові, що включають в себе заболочені ділянки вздовж річок та струмків; болотні куди відносяться різні болота та заболочені місцевості.

Водно-болотні угіддя є незамінними для екосистем України, зокрема на природоохоронних територіях, таких як НПП "Синевир" та інших заповідниках. Вони відіграють ключову роль у підтримці водного балансу, збереженні біорізноманіття та захисті від екологічних загроз.

Національний природний парк "Синевир", розташований у Карпатах, є унікальною природоохоронною територією, де водно-болотні угіддя відіграють

Найвідомішим водним об'єктом парку є озеро Синевир, найбільше гірське озеро України. Його площа від 4,5 до 7,5 га в залежності від повноводності. Рівень води в озері постійно змінюється: знижується взимку, підвищується весною і влітку, знову спадає восени у відповідності до приливів води з Озерно-Полонинського і Смерково-Клівинського потоків. У період злив та інтенсивного танення снігу найбільша глибина водного плеса коливається в межах від 19 до 23,5 м. Озеро Синевир завального типу і відноситься до Рамсарської конвенції водно-болотних угідь Міжнародного значення.

Окрім нього, в межах парку знаходиться озеро Озірце або Дике озеро. Розташоване воно на висоті 1000 м н.р.м., на північно-східному схилі гори Гропа. Його загальна площа 1,2 га, максимальна глибина - 9,5 м. Розташовано на крутизні схилу 30°-35° і воно відноситься до високогірних озер. Унікальність

озеру надає те, що воно слугує еталонним взірцем перетворення його у верхове болото, яке живиться в основному зарахунок опадів, а також водами талих снігів. Заболочування відбувається від центру до периферії і навпаки. Прибережний плав утворений сфагновими мохами і осоками, а сплавинна середина озера – сфагновими мохами бурочервоного кольору, рдесниками та пригніченими ялинами. Вода озера прозора, має темносиній колір.

Навколо озера зростають смерково-ялицево-букові ліси віком понад 120 років. Станом на сьогодні у парку розроблено групу критеріїв

водно-болотних угідь, в залежності від існуючої причини їх природоохоронної цінності, як біотопів флористичного характеру так і фауністичного. Якщо врахувати загальну територію НПП «Синевир» 43081,8 га, то на цій площі налічується струмків, приток, річок, озер 196 одиниць, де протяжність всієї гідромережі має 426,9 км, а площа становить 259,8 квадратних кілометрів.

Негровець - 0,02 га.

До визначних водно-болотних угідь НПП «Синевир» можна віднести сфагнове оліготрофне болото «Глуханя» і «Замшатка». Болото „Глуханя” знаходиться на території Негровецького природоохоронного науково-дослідного відділення (ПНДВ). Воно займає площу 16,1 га і знаходиться на висоті 620 м н.р.м., біля гори Мерша.

Оліготрофне болото „Замшатка” загальною площею 4,5 га, знаходиться на висоті 820 м н.р.м. в Остріцькому ПНДВ в ур. «Замшатка».

На відміну від болота „Глуханя”, болото „Замшатка” є більш зволеним, тому що в горах випадають частіше опади і знаходиться на більшій висоті над рівнем моря. Однак за різноманітністю рослинного покриву болото бідніше. Тут зростають такі судинні рослини як: журавлина дрібнолиста, осока темно-бура, росичка круглолиста, зозулинець болотний, осока малоквіткова та інші.

Крім цих боліт на території парку додатково налічується 36 га водно-болотних угідь, найчастіше це прилісові луки, які також відіграють ключову роль у підтримці екологічної рівноваги. Вони забезпечують середовище існування для багатьох видів рослин і тварин, зокрема тих, що занесені до Червоної книги України та міжнародних охоронних списків. Також завдяки високій вологоємності ці екосистеми зменшують ризики посух і перешкоджають швидкому висиханню річок та озер у спекотні періоди. Водночас, ці водно-болотні екосистеми відіграють важливу роль у підтриманні водного балансу, регулюючи рівень ґрунтових вод і запобігаючи повеням. Вони слугують природними фільтрами, очищаючи воду від забруднень і збагачуючи її киснем.

Таким чином, водно-болотні угіддя Національного природного парку "Синевир" є не лише природними перлинами Карпат, але й важливими об'єктами для наукових досліджень та екологічної освіти, сприяючи збереженню унікального біорізноманіття України.

Юрій ТЮХ,
начальник наукового відділу

БУКОВІ ПРАЛІСИ НПП «СИНЕВИР» - ВСЕСВІТНЯ ПРИРОДНА СПАДЩИНА ЮНЕСКО

Важливим історичним рішенням, яке спрямоване на збереження унікальних природних цінностей, стало включення букових пралісів НПП «Синевир» на засіданні Комітету Всесвітньої Спадщини ЮНЕСКО 07.07.2017 року (41 COM 8B.7) у м. Краків (Польща) до спільного об'єкту «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи».

Відповідно до Конвенції «Про охорону Всесвітньої культурної та природної Спадщини», на підставі визначених критеріїв та суворой міжнародної наукової експертизи сформувався список природних об'єктів, тобто складових кластерних частин Всесвітньої Спадщини ЮНЕСКО, які мають виняткову наукову і загальнолюдську цінність.

Букові праліси представляють повне серійне різноманіття, яке притаманне для Європи та мають достатній розмір, щоб підтримувати природні процеси розвитку, необхідні для забезпечення довгострокової екологічної життєздатності лісових екосистем в цілому. Вони довершують спектр букових лісів та додають останні суттєві за площею залишки букових пралісів Європи.

Поширення бука лісового на північ та захід з його первісних льодовикових рефугіумів на схід та на південь Європи, яка триває і

західну частину Європи.

Бук – один із найважливіших елементів лісу в межах біому широколистяних лісів помірної зони та представляє винятковий приклад реколонізації і розвитку суходільної екосистеми та угруповань з часів останнього льодовикового періоду.

Загальна площа території «Букові праліси НПП «Синевир»» складає 2865,04 га та буферною зоною 1090,94 га, що становлять 12,7 %

зоною 1090,94 га, що становлять 12,7 % від вкритої лісом площі та розподілені на 4 кластерні складові частини, а саме:

- Стримба – праліси: складова частина 260,65 га, буферна зона 191,14 га;
- Дарвайка – праліси: складова частина 1588,46 га, буферна зона 312,32 га;

• Квасовець – праліси: складова частина 561,62 га, буферна зона 333,63 га;

• Вільшани – праліси: складова частина 454,31 га, буферна зона 253,85 га.

Даний природний об'єкт з його складовими частинами «Букові праліси НПП «Синевир»» включені до транснаціонального серійного Об'єкту «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи», який складається із 94 складових частин у 18 країнах Європи. Букові праліси парку є унікальним прикладом відносно непорушених лісів та демонструють широкий спектр повноцінних екологічних моделей і природних процесів, що відбуваються в них для чистих і мішаних лісостанів бука лісового (європейського) в різноманітних лісових поясах і екологічних

умовах вертикальної зональності. Природний об'єкт «Букові праліси НПП Синевир» є необхідним для розуміння історії та еволюції роду *Fagus*, який з огляду на його широке поширення в Північній півкулі та його екологічне значення, має глобальне значення. Букові праліси в основному – це не порушені складні ліси помірного клімату, що демонструють комплексні екологічні закономірності та природні процеси в чистих і змішаних лісостанах бука лісового за різноманітних градієнтів лісорослинних умов на різних висотних рівнях по вертикальній зональності, включаючи кліматичні та геологічні умови.

Найбільш значними загрозами для букових пралісів є вирубування лісу та фрагментація оселищ поблизу їх зростання. Лісозаготівля поблизу складових частин може спричинити мікрокліматичні зміни та ефект мобілізації поживних речовин з негативним впливом на цілісність об'єкта.

Суворий режим охорони, невтручання в розвиток природних процесів, що відбуваються в них, як засіб менеджменту та є важливим для збереження визначної Всесвітньої цінності букових пралісів на території Національного природного парку «Синевир» цього серійного об'єкта в усіх його складових частинах.

Юрій ЯРЕМА,
заст. нач. нукового відділу

Початок на 1 стор.

Відвідати це місце – означає відчутти дух Карпат, зануритися в атмосферу природи та містичних таємниць.

З наукової точки зору, Синевир утворився внаслідок тектонічних процесів приблизно 10 тисяч років тому. Землетруси та зсуви порід спричинили утворення природної загати, що перегородила русло гірських потоків, утворивши це неймовірне озеро. Його води поповнюються за рахунок атмосферних опадів та підземних джерел, а стік практично відсутній, що робить його екосистему унікальною.

Основною метою проекту є створення сучасної системи моніторингу водно-болотних угідь, що базується на інноваційних технологіях і передових наукових практиках.

Це дозволить більш детально та об'єктивно оцінювати екологічний стан озера, змінюваність його водного балансу, флори та фауни, а також прогнозувати можливі загрози для екосистеми.

Науковці планують застосувати новітні методи дослідження, включаючи дистанційне зондування, геоінформаційні системи (ГІС), а також сучасні хімічні та біологічні аналізи. Встановлення сучасних метеостанції та гідропоста на Синевирському озері, дозволить оперативно отримувати показники стану водно-болотного угіддя та обмінюватися ними на міжнародному рівні в Карпатському регіоні. Очікується, що результати проекту стануть важливою основою для подальших природоохоронних заходів і стратегії збереження унікального біорізноманіття Національного природного парку «Синевир».

Дослідження, які проводимуться в рамках проекту, стануть вагомим кроком на шляху до збереження екологічної рівноваги та сталого розвитку природоохоронних територій Карпатського регіону.

Тетяна БОБИК,
технік наук відділу

СТАЛІЙ РОЗВИТОК ПЗФ:

виклики, міжнародна співпраця та перспективи

Нещодавно представники НПП «Синевир» взяли участь у триденному семінарі-практикумі, який проходив на базі Карпатського НПП і був організований в партнерстві з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України, Карпатським НПП та Всеукраїнською громадською організацією «Жива планета».

Програма заходу була розроблена з урахуванням сучасних викликів у сфері охорони довкілля, глобальних екологічних тенденцій та європейських стандартів управління природно-заповідними територіями. Учасники семінару обговорили питання збереження біорізноманіття, адаптації до змін клімату, екологічного менеджменту, сталого розвитку рекреаційної діяльності та

залучення місцевих громад до збереження природної спадщини. Окрему увагу було приділено актуальним проблемам установ природно-заповідного фонду України, зокрема необхідності вдосконалення механізмів фінансування, покращення інфраструктури та забезпечення ефективного моніторингу екосистем. Також розглядалися інноваційні підходи до сталого туризму та екологічної освіти.

Участь представників НПП «Синевир» у такому заході сприятиме підвищенню ефективності роботи парку, розвитку партнерських відносин з іншими природоохоронними організаціями та впровадженню кращих європейських практик у сфері охорони природи.

Марина ПЕЧКАН,
фахівчиня відділу ЕОР

«Синій Вир»

Еколого-освітній часопис
Засновник і видавець громадське
об'єднання «Товариство «Синій Вир».
Свідоцтво про державну реєстрацію
Серії ЗТ №214
РЕДАКТОР
МИКОЛА ДЕРБАК
Комп'ютерна верстка та дизайн
Марина Печкан
Газету набрано і зверстано у
видавничому центрі НПП «Синевир»

Адреса:

с. Синевир, 1626, Хустський р-н,
Закарпатська обл., 90041
e-mail: npp-synevir@ukr.net
www.npp-synevir.net.ua

За точність наведених фактів відповідаль-
ність несуть автори матеріалів.

Листування з читачами – тільки на сторін-
ках газети.

Тираж 100 прим.

Зам.

Номер віддруковано в НПП «Синевир»

З ЮВІЛЕЄМ!

Славну дату, 55-річний ювілей
святкує

Полажинець Надія Іванівна,
бухгалтер.

Хай ваші бажання збудуться, а
мрії втілюються в життя. Нехай
удача супроводжує вас у всіх
починаннях, а в житті буде безліч
цікавих і чудових подій.

***

Вітаємо з 50-річним ювілеєм
Дербак Івана Степановича,
начальника відділу відтворення
ПЗФ.

Щиро вітаємо іменинника з
чудовим святом. Хай доля дарує
вам многи і благі літа, добро.
Надію, оптимізм, успіх та
достаток.

***

Славну дату, 50-річний ювілей
святкує

Сятиня Василь Васильович,
начальник Синевирського ПНДВ.

Бажаємо імениннику всього
найкращого, щедрої долі,
довголіття, родинного щастя.
Нехай молодість душі не зраджує
ніколи. Завжди буде розуміння від
людей і тільки приємні щоденні
турботи.

***

Вітаємо з 50-річним ювілеєм
Ярему Юрія Юрійовича,
інспектора І к. Квасовецького
ПНДВ.

Нехай добром повниться хата,
прихильність долі надає гарного
настрою, родинного благополуччя
й затишку.

***

35-річний ювілей святкує

Чуп Василь Васильович,
провідний інженер з відтворення
ПЗФ.

З цієї нагоди вітаємо
іменинника і бажаємо благо-
получчя, щедрої долі, сповненої
радості і людського тепла. Хай
ваш дім буде наповнений вірою,
надією та любов'ю.

**ВІТАЄМО З ДНЕМ
НАРОДЖЕННЯ!**

Барну Василя Михайловича,
начальник Синевирсько-
Полянського ПНДВ;

Бажаємо здоров'я, добра,
невичерпної енергії, безмежного
людського щастя. Нехай у ваших
задумах буде мудрість, в роботі –
підтримка однодумців, а в серці –
тепло від людської вдячності.

***

Бундзяка Ярослава Васильовича,
начальника реабілітаційного центру
бурих ведмедів.

Зичимо імениннику радісних днів,
вдачі й оптимізму. Нехай на життєвій
дорозі вашими супутниками завжди
будуть спокій, добробут, надія на
краще.

***

Гінцяка Василя Михайловича,
начальника Вільшанського ПНДВ.

Бажаємо миру і добра, сили і
енергійності, радості від кожного
прожитого дня.

***

Бецу Василя Леонідовича,
старшого наукового співробітника;

Барну Богдана Івановича,
інспектора І к. Остріцького ПНДВ;

Горвата Федора Степановича,
інспектора І к. Синевирсько-
Полянського ПНДВ;

Гаштура Івана Яковича, водія
ВТО;

Матічина Сергія Мироновича,
інспектора І к. Колочавського ПНДВ

Ніроду Михайла Михайловича,
інспектора І к. Синевирсько-
Полянського ПНДВ;

Руснак Ольгу Федорівну,
сторожа Остріцького ПНДВ;

Субота Марію Іванівну,
інспектора ОПЗТ І к. Остріцького
ПНДВ

Путрашика Івана Івановича,
сторожа;

Тільняк Любов Іванівну,
фахівчиню відділу ЕОР;

Шишигу Віктора Васильовича,
провідного інженера з охорони ПЗФ.

Щиро вітаємо іменинників і
бажаємо добра, міцного здоров'я,
сімейного благополуччя, успіхів у
роботі, шани від людей та Божої
благодаті.

Багато щастя і добра багато,
Хай буде світлим кожен день в
житті.

Хай негаразди завжди оминають,
Хай буде легко вам вперед іти.

**З повагою і щирими
пожаннями колектив
НПП «Синевир».**

**ЗМІНА КЛІМАТУ ДЛЯ ВЕДМЕДЯ – СИГНАЛ
ДО ВИХОДУ З БАРЛОГИ**

Щороку в Реабілітаційному
Центрі бурого ведмедя, що
знаходиться на території НПП
«Синевир», відбувається особ-
ливий процес, коли кілька ведмедів
впадають у зимову сплячку. Вони
самостійно будують собі барлоги
та готуються до холодної пори
року, що є свідченням їхнього
гарного фізичного стану та
адаптації до природних умов.

Зимова сплячка для ведмедів – це
природний процес, що допомагає
їм пережити морозні місяці без
активного пошуку їжі. У центрі
ведмеді отримують достатньо їжі
та турботи, що дозволяє їм
нагромадити необхідний жировий
запас. Завдяки цьому їхній
організм спрацьовує так само, як у
дикій природі. Вони шукають
укриття, самі облаштовують його
на власний розсуд і впадають у
стан спокою.

Нагадаємо, що у річному циклі
життєдіяльності ведмедя бурого
виділяють чотири фізіологічні
періоди. Найвідомішим є період
факультативного зимового сну.
Ведмідь, під час зимового сну, не
впадає в повну заціпеність,
температура тіла його пони-
жується всього на 4-5°C, пульс – на
75%, а споживання кисню – на
50%. Він під час сну ворухиться,
повертається, прислухається до
різних звуків і, в разі небезпеки,
залишає барліг. Тривалість сну
триває в залежності від
кліматичних умов і становить від
75 до 140 діб.

Переважно прокидаються
ведмеді в березні інколи квітні, в
залежності від вгдованості й
погодних умов, особливо протягом
тривалого часу наявності
плюсових температур вдень.

Після зимової сплячки ведмедя
настає період гіпофагії, коли
незважаючи на його активність,
фізіологічні процеси незначною
мірою різняться від періоду
сплячки. Упродовж цього періоду
тварина споживає незначну
кількість корму і води. Період
фізіологічної гіпофагії триває
близько трьох тижнів. У подальшому
ведмідь бурий входить у період
нормальної активності, коли його
фізіологія майже нічим
не відрізняється від тих тварин, що
не впадають у зимову сплячку. У
цей час добове споживання корму
забезпечує звірові багато калорій
та поживних елементів.

Такий природний процес
свідчить не лише про успішну
реабілітацію тварин, а й про силу
їхніх інстинктів. Незважаючи на
життя в умовах центру, вони
відчувають свою належність до
дикої природи і це є тим
важливим чинником, що їхні
природні навички не втрачені.

Фахівці Центру зазначають, що
кожного року кількість ведмедів,
які впадають у сплячку, може
змінюватися, але сам факт її
настання є гарним знаком. Це
підтверджує тим фактом, що
щороку у Реабілітаційному
центрі бурого ведмедя, по
декілька особин впадають в
зимову сплячку, у власно
виготовлені для себе барлоги. Це
свідчить про те, що вони добре
вгдовані, організм тварин
адаптується до природних умов, а
інстинкт нагадує їм про їх
походження.

З грудня минулого року по
теперішній час у зимовій сплячці
знаходяться п'ять ведмедів –
Беня, Тяпа, Малиш, Потап і Роза.
Попри теплу зиму в цьому році,
наприкінці січня і початку
лютого спостерігаються плюсові
температури, але клишоногі, які
залигли продовжують спати.

Утім, впродовж зими під час
морозів залягали в зимову
сплячку більше половини
ведмедів притулку. Під час
відлиги – аномально теплої
погоди і дощів, ведмеді
просиналися. Відчувши, що зима
продовжується і настають
морози, вони знов залягають у
зимову сплячку у зв'язку з
нестабільною температурою.

Таким чином, термін залягання
ведмедя в барліг залежить від
кількох взаємопов'язаних
чинників. Головними є наявність
їжі та рівень жирових запасів, а
також погодні умови. Додатково
впливають на фізіологічний стан
тварини, її вік і навіть людська
діяльність. Всі ці фактори разом
визначають, коли саме ведмідь
вирушить у зимову сплячку та як
довго вона триватиме.

Також цікавим моментом є те,
що кінець січня цього року
ознаменувався незвичним
явищем у природі – інспектори
служби державної охорони
Національного природного
«Синевир» в різних урочищах
зафіксували сліди ведмедів, які,
ймовірно, вже прокинулися після
зимової сплячки. Такий факт
підтверджує, що погодні умови, а
саме аномально тепла зима та
інші фактори вплинули на їхній
режим і стали причиною того, що
ведмеді прокинулися раніше.

Фахівці та звірівники
Реабілітаційного центру бурого
ведмедя нацпарку продовжують
спостереження за цією
ситуацією, щоб оцінити вплив
кліматичних змін на поведінку
диких тварин.

Марія НАНИНЕЦЬ,
наукова співробітниця